

Σὰν εἶχαμε μουσαφίρη ¹⁾ τότε φώναγαμε μιὰ γυναῖκα πὸν ἤξερε τὴ

20

Ἑλληνικῆς Σταμούλης Σαραντῆ : Πῶς γινέται νὰ φύγει

γητεῖα καὶ τὸν γήτενε. Ἐπαιρνε ἕνα μαυρομάνικο μαχαῖρι καὶ μ' αὐτὸ σταύρωνε τὸν μουσαφίρη τὸ βαστοῦσε κ' ἔλεγε μέσα στὸ νοῦ:

*θρηνημὶ
τ. θ!
1938
σ. 213-4*

Σαραντα πελεκάνιδου ¹⁾ πελεκούσανε
τὴν Παναγιὰ θροῦν καὶ τὸν Χριστὸ σημαντροῦζυλο.
Τινάχθηκε τοῦ πρώτου πελεκάνιδου ἢ πελεκουδιά
καὶ μπήκε στοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι κ' ὁ φτωχὸς ἔκλαψε.
Πῆγε κ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ρώτησε, γιατί κλαῖς;
Καὶ κείνος ἀπεκρίθηκε:

Σαραντα πελεκάνιδου πελεκούσανε
τὴν Παναγιὰ θροῦν καὶ τὸν Χριστὸ σημαντροῦζυλο.
Τινάχθηκε τοῦ πρώτου πελεκάνιδου ἢ πελεκουδιά
καὶ μπήκε στοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι κ' ὁ φτωχὸς ἔκλαψε.
Χαμογέλασε ὁ Χριστὸς, εἶπε εἶναι κανένα δύσκολο;
Πάρε ἕνα μαυρομάνικο μαχαῖρι σταύρω το τρεῖς φορὲς
καὶ φύσα τρεῖς φορὲς νὰ γιάνη.

Τὸ σταύρωνε τρεῖς φορὲς ἢ γιατραῖσα μὲ τὸ μαυρομάνικο μαχαῖρι,
τρεῖς φορὲς τὸ φύσαγε καὶ γιάνισκε.

Ἀφοῦ τὸν γήτενε ἔκαμανε ψομί ψυχιά φριγανιά, τῶρθεγε μέσ' στὸ
κρασι καὶ τῶδενε πᾶν' στὸ μάτι, τὸ πρωὶ πρὶν νὰ βγῆ ὁ ἥλιος εὐρισκαμε
ἕνα σκυλι μαῦρο καὶ τῶδιναμε κ' ἔλεγαμε:

Ἐχω ἕνα μουσαφίρη
καὶ τὸν φιλεῦω νὰ φύγη.

1) Μαυτόπονος μὲ ἐξανθήματα. 1) Ξυλονογοί.

Καλλικράτεια

Πέρνε ἕνα φύλλο δάφνη ἀπ' τὰ φύλλα τῶν εἰκόνημα, τὸ
κάννε 41 τρύπα. σταυρώνε τρεῖς φορὲς τὸ πρόσωπο τοῦ ματιαγμένου
παιδιοῦ, βάζνε τὸ φύλλο σὲ μιὰ καρφίτσα, τὸ ἀνάφτνε μ' ἕνα σπέρτο
καὶ λένε τρεῖς φορὲς:

*126. 2 το
ματιαγμένα
κὼ μωροῦ*

Σὰν εἶναι ἀπ' τὸ μάτι
νὰ σκάση.

*Ἑλληνικῆς Σταμούλης Σαραντῆ
Πῶς γιάτρευαν στὴ θ...*

Σὰν εἶναι βασκαμένο σκάν' τὸ φύλλο καὶ κάνει κρότο. Τὴ στάχτη
ρίχνε μέσα στὴ φωνιά.

Καλλικράτεια

127. Πῶς νὰ μὴ ματιάζεται τὸ μωρό.

Τὸ φορῆς στὴ σκουφίτσα τ' σταυρὸ μὲ φλουρι καὶ γαλάζιο χάντρο
καὶ μαριτσουδι ¹⁾.

Τὸ χέρι τοῦ σφάλαγγα ²⁾ κρεμούσανε στὸ σκουφάκι τοῦ μωροῦ μαζὶ
μὲ τὸ γαλάζιο χάντρο καὶ τὸ φλουρι.

Λίγο ἀγιοκέρ' καὶ λίγη μαύρη μυρωδιά ὅταν φορεῖς τὰ παιδιὰ δὲν
τὰ πιάνει τὸ μάτι κ' ὅταν βάλεις στοῦ παιδιοῦ τὸ χέρι δεκάρα ἢ γρόσ'
ποῦ ράντισαν τὴ νύφη, δὲν τὸ πιάν' ἢ βάσκα.

Μὲ τῆς ἀλυγαριᾶς τὸ ξύλο κάμνοννε σταυρουδάκι γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ
τὸ φοροῦνε γιὰ τὸ μάτι.

Τὸ μονόσκορδο ³⁾ μ' ἕνα γαλάζιο χάντρο καὶ μ' ἕνα κομματάκι κόκ-
κινο πανὶ κρεμοῦνε στὴ κονιτίτσα τοῦ μωροῦ.

Τὸ παιδι γιὰ νὰ τὸ φυλάγνε ἀπ' τὴν ἀβάσκα τὸ φοροῦνε φυλακτό,
πέρνε 3 κονικιά πιπέρι, 3 μοσχοκάρφια, 41 κονικι μαύρη μυρωδιά, κερὶ
ἀπ' τοῦ Χριστοῦ τὴν λαμπάδα, εἶτε ἀποκαψίδια ⁴⁾ τῆς λαμπάδας τῆς
Παναγίας, τὰ ράφτεις μέσα σὲ τρίγωνο γαλάζιο πανί, περνᾶς κ' ἀπὸ ἕνα
γαλάζιο χάντρο ἀπὸ δῶ κ' ἕνα γαλάζιο χάντρο ἀπὸ κει καὶ τὸ κρεμᾶς στὸ
λαμό τοῦ παιδιοῦ καὶ δὲν τὸ πιάν' τὸ μάτι.

Καλλικράτεια

*1) Κορὶνι μικρό, ἄσπρο σὰν σιντέρι τῶρθεσαν γιὰ τὸ μάτι στὰ παιδιὰ, στὶ
λεγοῦσες καὶ στὰ ἴσα. — 2) Τυφλοπόντικα. — 3) Σκόρδο μὲ μιὰ σκέλιδα. — 4) Ἀπὸ*

Κολυμπάει τὸ παπὶ
καὶ φωνάζει κύρ Χατζή.
Κύρ Χατζή καλόγερε,
τὸ παιδί πού βάπτισες
5 ἔπесе καὶ πέθανε
στὴν κερά τὴν Παναγιά,
πῶχει φύλλα καὶ κλωνιά
καὶ κομμάτι κουκουναρί
πού φωνάζ' τὸ πετεινάρι.

1) Ἐπαρχίας Μετρῶν καὶ Ἀθύρων.

Ἐπιτομὴ ἐπιγράμματος
Δημόκριτου Τραπεζοῦδα Θεσσαλονίκης
«Θρῆνικὸν» τ. 21, 1939 σ. 51

Τραπεζοῦδα
Ἰωνίου 311

Καλλικράτεια

σ. 186

37

Ἔοδα τὰ πουλάκια μαζύ, μαζύ,
τὸ δικό μ' τ' ἀηδόνη τὸ μοναχό,
μέσ' τὸν κάμπο τρέχει μὲ τὸν αἰτό,
πορπατεῖ καὶ λέγει καὶ ὀμιλάει.
5 «Ξένο ἄνδρα εἶχε ξενιτευτή
καὶ Κεφακλωνίτη πρεματευτή,
ἦτανε πολίτης ἀπὸ τὴν Δυσθυμία,
πὸ τὴν Πόλη ἄρχοντος, πὸ τὰ νησιά.

16. Ἡ Καλλικράτεια

Καλλιθέα - Χορφολιῶνα

Τὰ παλιὰ τὰ χρόνια ἓνα καράβ πάγαινε στ Πόλη καὶ στὸ δρόμο Πρωτόπιασε κακοκαιριά καὶ θαλά τὸ ριξ ὄξω στὸ Μεγάλο Τσεκμετζέ. Φώναξε τότες ὁ καραβοκύρης τὸ ἀιμονιέρ «Καλὰ κράτεια» καὶ ἔτς πύρα βόρεσαν καὶ βγήκανε γεροὶ παραπέρα. Ἐκεῖ ἔκαμαν χωριὸ καὶ τὸ χωριὸ εἶπανε Καλλικράτεια.

Χορφολιῶνα

(Αν. Χ.) (Τραπεζοῦδα)

Ἰωνίου - Γιαννιτῶνα

21. Παινέματα χωριῶν

«Θρῆνικὸν» τ. 21, 1939 σ. 319-20

Ἡ Καλλικράτεια χι ξύγαλο, κι' ὁ Τσεκμετζές τὰ ψάρια,
κι οἱ Φανασάκρες θερμασιά, πού τρώει τὰ παλληκάρια.
Ἄρισιανή μου Παναγιά, καὶ Γαρδιανή μου χάρη,
φυλάξτε τὴν ἀγάπη μου, ἄλλος νὰ μὴ τὴν πάρη.
Τὸ Ξάστερο εἶναι κατηφές, καὶ οἱ Γιαλοὺς ἀτλάζι,
καὶ τὸ καημένο Κονομιό κλαίει καὶ ἀναστενάζει.
Σηλυβρινή μου Παναγιά, Πουβατιανή εἰκόνα,
καὶ Ξαστερνή κρὺο νερό, πού πίνουν τὸ χειμῶνα.
Λεμόνια, πορτοκάλια καὶ μῆλα χιώτικα,
τὰ τρώνε τὰ κορίτσια τὰ Τσακλιώτικα.
Χόρεψε Στραντζιώτικα, πήδα Καρατζιώτικα,
Σεῖσαι καὶ τὸν σου, σὰν Μπελιγραδιώτισσα.

Ἐπιτομὴ ἐπιγράμματος
Δημόκριτου Τραπεζοῦδα Θεσσαλονίκης
«Θρῆνικὸν» τ. 21, 1939 σ. 313-4

Παραλόγι
 Τοῦ Παύλου τὸ γιοφύρι.

Ἐδραίνιμα Σελφου Σαρκιλι
 Δαφολιαι Φερνάνδε
 θρ. κ. κ. τ. Ι Α!
 1939.
 ν. 258-259

- Ἄναθεμα τὸν βασιλέ, τὸν πρῶτο τὸν βεζύρη,
 ποὺ ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ στήσουνε γιοφύρι,
 χίλιοι μαστόροι δουλεύανε, καὶ χίλιοι δυὸ καλφάδες,
 τὴν μέρα τὸ ἐστήνανε, τὸ βράδυ ἐγκρεμοῦσε.
- 5 Κι' ἓνα πουλί, καλὸ πουλί, εἰς τὴν δεξιὰ καμάρα,
 δὲν τραγουδοῦσε σὰν πουλί, μηδὲ σὰν χελιδόνι,
 μόν' τραγουδοῦσε κ' ἔλεγε ἀνθρώπινο τραγούδι :
 «Σὰν δὲν στοιχειῶστε ἄνθρωπο, καμάρα δὲ στεργιώνει,
 στοιχειῶστε τὴν κερά Βδοκιά τοῦ Παύλου τὴν γυναῖκα.»
- 10—Σῦρε κάλφα, πρωτόκαλφα, σῦρε καὶ πᾶν' καὶ πέ το.
 «Ἄιντε καλὴ κερά Βδοκιά, ὁ Παῦλος σὲ γυρεύει.»
 —Ἄν μὲ γυρεύει γιὰ καλὸ νὰ βάλω τὰ καλά μου
 κι' ἂν μὲ γυρεύει γιὰ κακὸ νὰ βάλω τὰ μαθρά μου.
 —Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ἄς εἶν' μ' αὐτὰ ποῦ εἶσαι.
- 15 - Τὴν πήρε καὶ τὴν πάγαινε καὶ στὸ γιοφύρ τὴν πάγει.
 «Καλὴ μέρα σας μαστόροι καὶ χίλιοι δυὸ καλφάδες,
 τί ἔχεις, Παυλέ μου, καὶ κλαῖς βαρῖονεστενάζεις ;»
 —Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα, τὴν πρώτη μ' ἄρραβῶνα,
- 20 ποιὸς εἶναι ἄξιος καὶ δυνατὸς νὰ μπῆ νὰ μὲ τὸ βγάλῃ ;
 —Ἐγὼ εἶμαι ἄξια καὶ δυνατῆ, θὰ μπῶ νὰ σὲ τὸ βγάλω.
 Μὲ τὰ σχοινιά τὴν ἔδεσαν καὶ κάτω τὴν κατεβάζουν.
 Εἶδε δεξιὰ, εἶδε ζερβιά, τὸ δαχτυλίδ' δὲν εἶναι,
 μόν' εἶδε φίδια κι' ὄχεντρες κι' ἀνθρώπινα κεφάλια.
- 25—Τράβα με Παυλέ μ', τράβα με, τὸ δαχτυλίδ' δὲν εἶναι,
 μόν' εἶναι φίδια κι' ὄχεντρες κι' ἀνθρώπινα κεφάλια.
 —Τὸ δαχτυλίδ' μου τῶχω γώ, τὴν πρώτη μ' ἄρραβῶνα,
 μόν' ἐσύ κερά Βδοκιά, ἐσύ βγασμὸ δὲν ἔχεις.
 —Τράβα με Παυλέ μ', τράβα με,
- 30 φῆκα παιδί στὴ κούνια καὶ τὸ ψωμί στὴ σκάφη.
 —Καὶ τὸ ψωμί σ' θὰ φουρνιστεῖ καὶ τὸ παιδί σ' θὰ βυζαχτεῖ,
 μόνον ἐσύ κερά Βδοκιά, ἐσύ βγασμὸ δὲν ἔχεις.
 —«Γιῶς τρέμει ἢ καρδοῦλά μου νὰ τρέμη τὸ γιοφύρι,
 γιῶς τρέμουν τὰ στηθούδια μου νὰ τρέμουν οἱ καμάρες,
- 35 γιῶς πέφτουν τὰ μαλλάκια μου νὰ πέφτουν οἱ διαβάτες.»
 —Ἄλλοι, τὸν λόγο ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρρα δόσε,
 πῶχεις μονάκριβ' ἀδελφό, μὴ λάχει καὶ περάσει,
 Κι' αὐτὴ τὸν λόγο ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρρα δίνει :
 «Σίδερο εἶν' ἢ καρδοῦλά μου σίδερο τὸ γιοφύρι,
- 40 σίδερο τὰ μαλλάκια μου σίδερο κ' οἱ διαβάτες,
 τί ἔχω ὄδελφὸ στὴν ξενιτειὰ μὴ λάχει καὶ περάσει.»
 Τρεῖς ἀδελφές ἤμασταν, ὅλες κακογραμμένες,
 ἢ μιὰ βαστᾶ τὸν Δούναβη, ἢ ἄλλη τὸν Καλλικράτη
 ἢ τρίτη ἢ μικρότερη τοῦ Παύλου τὸ γιοφύρι.»